

вибір злочинцями способу підроблення документів обумовлюється, перш за все, формою носія інформації (паперовий, електронний, пластиковий) і умовами його використання.

Підроблення документів на паперових носіях в сучасних умовах найчастіше вчиняється за допомогою засобів комп'ютерної та розмножувальної техніки. При повній матеріальній підробці використовуються принтери персональних комп'ютерів, ксерокси, засоби оперативної поліграфії і факси. Для сучасних способів повної підробки документів при таманні також поєднання декількох технологій виготовлення документа для нанесення різних реквізитів на один і той же документ. При цьому в різній послідовності можуть застосовуватися комп'ютер, принтер, ксерокси, факси та інше обладнання. Часткова підробка (підробка реквізитів документа) може бути самостійною або елементом повної підробки. Об'єктами часткової підробки у переважній більшості випадків є обов'язкові реквізити документа – підписи, відбитки печаток та штампів, бланки документів.

Повна підробка електронного документа можлива лише за умов наявності доступу до системи електронного документообігу, яка захищена системою кодів та паролів доступу, знання порядку її функціонування та володіння копією або оригіналом закритого ключа електронно-цифрового підпису. Часткова матеріальна підробка електронного документа неможлива на сьогоднішній день завдяки властивостям закритого ключа електронно-цифрового підпису.

Особливості підроблення пластикових документів полягають у носіях інформації, які у свою чергу обумовлюють перелік і особливості обов'язкових реквізитів та засобів захисту від підроблення. Способи підроблення пластикових документів, зокрема банківських платіжних карток, пропонується поділити на: 1) внесення змін у дійсну картку (на пластикову поверхню або на магнітний чи електронний носій) та 2) виготовлення завідомо неправдивої картки (дублікату існуючої картки).

Таким чином, можна зробити висновок, що в основу поняття інтелектуальної підробки покладено юридичну сторону підроблення документів, а матеріальної – технічну. Сучасні способи підробки документів залежать від виду документа, його форми, способу фіксації інформації та призначення і розвиваються із розвитком науково-технічного прогресу.

Одержано 17.04.2018

УДК 343.985

Марина Володимирівна АЛЕКСЕНКО,

курсант групи Ф-1-14-7 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Пазинич Т. А.

ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ СЛІДЧИХ І ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ

Останнього часу все частіше через засоби масової інформації (випуски новин, журналістські розслідування) надходять данні про факти вчинення злочинів проти дітей. Це й діяльність в соціальних мережах групи «Синій кит», куратори якої фактично схиляють до суїциду молодь. Це й численні випадки посягань на статеву недоторканість дітей з боку осіб хворих на педофілію, та інші не менш резонансні злочини. Занепокоєння викликає і ріст зафіксованих правоохоронними органами фактів жорстокого поводження з дітьми з боку батьків, опікунів, вихователів, вчителів. При тому, що такі злочини характеризуються надзвичайно високим рівнем латентності, і більшість випадків залишається поза офіційною статистикою.

Багато вчених спрямовували свої дослідження на встановлення причин, за яких доросла людина обирає своєю жертвою найбільш незахищену і вразливу істоту – дитину. Психологи, психіатри, кримінологи давно прийшли до висновків, що психофізичні травми отриманні в дитинстві, переростають у комплекси дорослої людини і часто формують різного роду патології поведінки. В тому числі важкі патології, пов'язані із сексуальними відхиленнями, педофілією зокрема, садистські, мазохистські уподобання чи девіації. Криміналісти дано встановили залежність між патологічною залежністю від насильства у серійних вбивць і травмами, що були ними отриманими в дитинстві.

Зараз наша держава знаходиться у стані перебудови і формуванні європейських стандартів життя. На наше переконання, одним з ключових, найважливіших напрямків, окрім економічного зростання, виступає захист дітей від злочинних посягань на їх права, життя, здоров'я, статеву недоторканість.

Окремим пріоритетним напрямком роботи поліції повинні стати попередження, своєчасне виявлення і припинення небезпечних жорстоких дій батьків, вчителів, вихователів, а також дій осіб, які страждають на сексуальні девіації у вигляді тяги до дітей. Як забезпечити основні кроки у цьому напрямку? Хотілось би запропонувати своє бачення.

Кримінальний кодекс України містить багато норм, що охоплюють злочини, що вчиняються проти дітей з боку батьків, а також інших осіб. Іноді це окремі склади злочинів, як, наприклад: стаття 150 «Експлуатація дітей»; стаття 166 «Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною». Але здебільшого статті, що встановлюють відповідальність за вчинення насильницьких злочинів, містять тільки частину як кваліфікуючу ознаку, що обтяжує покарання – вчинення таких дій щодо дитини (малолітньої особи). Окремої категорії – «Злочини проти дітей» немає.

Нажаль, ці злочини не вивчаються окремо майбутніми поліцейськими, як не вивчається предмет доказування у таких провадженнях і особливості самої процедури розслідування. Окремої уваги заслуговує і проблема своєчасного виявлення злочинів проти дітей. Адже, якщо батько або мати знущуються над дитиною, б'ють, принижують, застосовують жорстокі міри покарання, що мають ознаки катування, морять голодом, – вони зацікавлені скривати свої дії, а не повідомляти про них в поліцію.

Навіть якщо про факти вчинення злочинів проти дітей стає відомо, виникає цілий ряд проблем перевірки цієї інформації для встановлення ознак складу конкретного правопорушення. Наприклад, якщо помічає ганебний стан дитини вчитель, вихователь або сусід й повідомляє про злочин в поліцію, слідчий зобов'язаний залучити для проведення допиту дитини, медичного обстеження (експертизи) та інших слідчих (розшукових) дій законного представника і захисника

прав дитини – батька або матір. Така вимога закону! Але ж фактично ці особи підозрюються у вчиненні злочину, відповідно зацікавлені встановленню істини при розслідуванні.

Стаття 63 Конституції надає право відмовитись давати показання відносно себе і своїх близьких. Відповідно, використовуючи можливість впливати на поведінку дитини, та свої законні права, батьки мають змогу ухилитись від відповідальності і продовжити знущатись над дитиною. Виникає замкнуте коло.

На наше переконання, необхідно виділити окрему категорію «Злочини проти дітей» та детально дослідити особливості їх розслідування, включаючи порядок дій працівників поліції (патрульних, слідчих), яким надійшла початкова інформація про жорстоке поводження з дитиною в родині. Курсанти, як майбутні поліцейські, повинні чітко знати процесуальні і тактичні особливості порядку дій в ситуації, коли виявляють такі злочини. Адже вони суттєво відрізняються від загальної процедури.

Хотілось би також запропонувати впровадження просвітницької діяльності для учнів середніх шкіл, їх батьків, вчителів, вчителів щодо наступних тематик: 1) небезпека спілкування з незнайомими особами в соціальних мережах 2) міри допустимості фізичних покарань дітей в рамках виховання; 3) способи заміни фізичних покарань дитини; 4) поняття і прояви педофільї та інших сексуальних відхилень в поведінці; 5) порядок виклику і звернення до патрульної поліції.

Запропонована консультативна робота з дітьми, їх батьками, вчителями може здійснюватись курсантами разом із викладачами та патрульними поліцейськими, що обслуговують територію навчальних закладів. Такий підхід дозволить не тільки попереджати й своєчасно виявляти злочини проти дітей, а й дозволить виконувати профорієнтаційне завдання – привертати увагу до діяльності поліції та можливості вступу на навчання до нашого університету.

Одержано 17.04.2018

УДК 343.982.3

Олександр Олександрович ОРЛОВ,

курсант групи Ф-1-14-7 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри криміналістики та судової експертології факультету № 1 ХНУВС кандидат юридичних наук, доцент Пазинич Т. А.

ПРО ВДОСКОНАЛЕННЯ БОЙОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ОЗБРОЄННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Законом України «Про поліцію» від 2 липня 2015 року (далі – Закон) встановлені повноваження поліцейського застосовувати вогнепальну зброю в якості виключного, найбільш суворого заходу примусу. Пункт 4 статті 46 Закону містить чіткий перелік випадків, в яких поліцейський уповноважений застосувати зброю на ураження. Пункт 6 цієї ж статті вказує на випадки, коли зброя може застосована без попередження. Всі названі Законом випадки пов'язані із необхідністю поліцейського захистити своє життя і здоров'я, обов'язком захистити свого напарника, членів своєї сім'ї, пересічних громадян, а також виконанням покладених на нього завдань, зокрема звільнення заручників, затримання правопорушника та інших. І начебто все вірно, і Законом встановлено гарантії безпеки поліцейського. Але не все так просто!

Так, пунктом 9 статті 46 заборонено застосовувати вогнепальну зброю в місцях, де може бути завдано шкоди іншим особам, а також вогнебезпечних та вибухонебезпечних місцях.

Приймаємо до уваги той факт, що офіційно на озброєнні поліцейського Національної поліції України знаходиться пістолет Форт-17, а фактично в користуванні перебуває ще ПМ (обидва з набоями 9 мм). Відповідно тактико-технічної характеристики при пострілі з цих пістолетів вбивча сила кулі зберігається до 300–350 метрів. Ці дані дають підстави для висновку про те, що в межах міста застосовувати названі види зброї Законом заборонено.

Адже, дослідження механізму пострілу з пістолетів Форт-17 і ПМ, а також пробивної сили кулі 9 мм, свідчить про те, що навіть прицільний постріл у правопорушника може ушкодити сторонню людину або пошкодити небезпечний об'єкт (наприклад, газопровід будинку). А, більшість випадків застосування вогнепальної зброї поліцейськими пов'язана із вогнем на відстані до 10 метрів. В таких умовах куля, потрапивши в тіло правопорушника, пробиває його наскрізь і продовжує рух, зберігаючи вбивчу силу як мінімум ще 100 метрів. А, на цій дистанції можуть бути вражені люди: пересічні громадяни, заручники, інші поліцейські.

Для вирішення зазначеної проблеми, на нашу думку, необхідно, крім внесення відповідних змін до пункту 9 статті 46 Закону України «Про поліцію», переглянути характеристику набоїв для зброї поліцейських. Зокрема, впровадити використання патронів з так званими експансивними кулями. Розглянемо особливості цих боєприпасів.

Експансивна куля (від англ. *Hollow point bullet*) – особливий вид боєприпасів, що характеризується наявністю в верхній головній частині кулі виїмки. Така будова кулі призводить до того, що при потрапленні в перешкоду (тіло людини, наприклад) куля нібито «розкривається». Звідси й назва – від англ. *Expansion* – розширення, розкривання.

Досліджуючи історію появи і використання експансивних куль, слід звернути увагу на те, що ці набої вперше широко використовувала англійська армія під час бойових дій 1897–1898 роках. Кулі демонстрували тоді вражаючу забійну силу. Поранені солдати не тільки не могли продовжувати бій, їх важко було врятувати від крововтрати і масивних ушкоджень, що спричиняла розгорнутого куля, які перекидалась у рановому каналі. Вигодовлялись ці боєприпаси на початку XIX століття на одній з британських фабрик, розташованої на території Індії.

Згодом, міжнародною спільнотою було визнано використання експансивних куль негуманним. Так, у 1979 році на Міжнародній конференції ООН по забороні та обмеженню застосування конкретних видів зброї, ці набої були заборонені у використанні збройними силами держав у конфліктах.

Оскільки заборона на використання експансивних куль поширювалась тільки на регулярні армії та військові дії, даний тип боєприпасів залишався на озброєнні органів правопорядку ряду країн. Також експансивні кулі активно використовуються для полювання на середню та велику дичину.